

108. MET DE ONTVOERING VAN PRESIDENT MADURO IS DE MONROE-TRUMP DOCTRINE WEER SPRINGLEVEND

AI Samenvatting Podcast | In deze aflevering van GeopolitiekNu staat één centrale vraag centraal: hoe houden democratische middenmachten in Oost-Azië stand in een wereld waarin autocratie opruikt en de Verenigde Staten minder vanzelfsprekend aanwezig zijn?

Japan, Zuid-Korea en Taiwan bevinden zich in de vuurlinie van een historische machtsverschuiving. Wat zich hier afspeelt, is geen regionale crisis, maar een lakmoesproef voor de toekomst van de democratische wereldorde.

1. De Drievoudige Druk op Democratie

Volgens Remco Breuker speelt de strijd om democratie zich op drie niveaus af:

1. Binnenlands: polarisatie, populisme en institutionele spanningen.
2. Regionaal: druk vanuit autocratische machten als China en Rusland.
3. Extern: een mogelijk terugtrekkende of verzwakkende Verenigde Staten.

De implicatie is groot: als de Amerikaanse democratie zelf instabiel wordt, verliest Oost-Azië niet alleen een veiligheidspartner, maar ook een normatieve ankerstaat.

2. Japan: Robuuste Democratie, Strategische Angst

Japan beseft scherp dat zijn naoorlogse welvaart afhankelijk is van:

- vrije zeeën
- veilige handelsroutes
- Amerikaanse veiligheidsgaranties
- een functionerende internationale rechtsorde

Omdat Japan vrijwel volledig afhankelijk is van energie-import via maritieme routes langs Taiwan en de Zuid-Chinese Zee, vormt Chinese expansie een existentiële dreiging. Tegelijk blijkt uit onderzoek dat Japanners opvallend weinig voelen voor autoritaire alternatieven. De democratie is cultureel en historisch diep verankerd — ondanks politieke stagnatie en conservatisme.

3. Zuid-Korea: Tussen Noord-Korea, China en de VS

Zuid-Korea verkeert in een complexere positie:

- Het is economisch sterk afhankelijk van China.
- Het wordt militair bedreigd door Noord-Korea.
- Het is voor veiligheid afhankelijk van de VS.

Deze driehoek maakt strategische autonomie bijzonder moeilijk.

Tegelijk groeit het besef dat samenwerking met Japan noodzakelijk is — hoe zwaar het koloniale verleden (1910–1945) ook weegt. De recente toenadering tussen Seoul en Tokio is daarom geen sentimentele verzoening, maar pure geopolitieke noodzaak.

4. Taiwan: Het Epicentrum van de Wereldpolitiek

Taiwan is het meest kwetsbare schakelpunt in de regio:

- Het wordt door China beschouwd als binnenlandse aangelegenheid.
- Het is cruciaal voor halfgeleiderproductie.
- Het is strategisch essentieel voor Japan en de VS.

Opvallend is dat de dreiging voor Taiwan niet alleen extern is. Binnenlandse oppositiepartijen vertragen defensie-investeringen en zoeken toenadering tot Beijing. De geopolitieke strijd wordt dus steeds meer geïnternaliseerd.

5. China: Van Legertop naar “Legertopje”

Een opvallende ontwikkeling is de grootschalige zuivering binnen de Chinese militaire top onder leiding van Xi Jinping. De vraag is niet óf de wereldorde verandert.

Gevolgen:

- Machtsconcentratie bij Xi
- Verlies van ervaren generaals
- Vermindering van interne tegenspraak

Paradoxaal genoeg kan dit zowel:

- de militaire slagkracht verzwakken
- als de kans op een roekeloos militair avontuur vergroten

Geschiedenis leert dat zuiveringen vaak leiden tot loyaliteit boven professionaliteit — een gevaarlijke combinatie.

6. De Amerikaanse Factor: Onmisbaar maar Onzeker

De VS blijft militair aanwezig, met tienduizenden troepen in Japan en Zuid-Korea. Toch heerst onzekerheid:

- Wat gebeurt er bij isolationisme?
- Wat als de VS intern democratisch verzwakt?
- Hoe betrouwbaar is de nucleaire paraplu op lange termijn?

Voor Japan, Zuid-Korea en Taiwan is dit geen academische discussie, maar een existentiële vraag.

7. India: Afzijdig maar Alert

Vanuit Indiaans perspectief is directe betrokkenheid bij Taiwan onrealistisch.

India:

- wil geen tweede front openen naast China en Pakistan
- is economisch deels afhankelijk van Chinese half-fabricaten
- wordt militair onder druk gezet in de Himalaya

India erkent het belang van Taiwan, maar mist de capaciteit om een actieve rol te spelen.

8. Middenmachten als Nieuwe Stabiliteitsas

De centrale these van de aflevering:

De toekomst van de democratische wereldorde ligt niet langer uitsluitend bij supermachten, maar bij samenwerking tussen middenmachten.

Japan, Zuid-Korea, Taiwan, de EU, Canada en mogelijk India vormen samen een potentiële stabiliteitsas. **Maar dat vereist:**

- meer multilaterale veiligheidsarchitectuur
- meer Europese strategische volwassenheid
- echte wederkerigheid in partnerschappen

Europa kan niet langer denken dat samenwerking vanzelfsprekend is. Het moet iets te bieden hebben.

Conclusie: Democratie als Strategisch Project

Oost-Azië toont dat democratie vandaag geen vanzelfsprekendheid is, maar een strategisch project.

De regio staat onder druk van:

- autocratische expansie
- binnenlandse polarisatie
- Amerikaanse onzekerheid

Toch is er ook hoop. De toenadering tussen Japan en Zuid-Korea, de weerbaarheid van Taiwan en de robuustheid van de Japanse democratie tonen dat middenmachten niet louter speelballen zijn — maar potentiële architecten van een nieuwe balans.

De vraag is niet óf de wereldorde verandert.

De vraag is wie haar vormgeeft.